

Opasnost od hrvatskih ekstremista

Author: Drago Hedl

Postoji bojazan da bi se Hrvatska mogla naci pred politicki motivisanim nasiljem koje je u susednoj Jugoslaviji postalo gotovo rutina.

U kancelariju hrvatskog predsednika Stipa Mesica pre dve nedelje stigao je faks u kome mu se preti smrću, samo jedan dan nakon sto je Milan Levar, poznati svedok Haskog tribunala ubijen u eksploziji bombe u svom dvoristu.

Hrvatsko revolucionarno bratstvo, CRF, poslalo je ovaj faks u kome najavljuju da ce predsednika ubiti eksplozivom. "Zamislite samo, osudjen sam na smrt bez prava zalbe", rekao je s prezrenjem hrvatski predsednik.

Poput Levara, Mesic je svedocio pre dve godine na Haskom sudu za ratne zlocine i tako izazvao zestoke napade ekstremne desnice. Mesic se zalaze za gonjenje optuzenika za ratne zlocine i kritikovao je zagrebacku vladu sto nije preduzela korake protiv nacionalistickih ekstremista.

Osudjujuci ubistvo Levara, Mesic je rekao da koalicija sest partija premijera Ivica Racana snosi veliku odgovornost za njegovu smrt, zbog pomirljivog stava prema ekstremnoj desnici..

Pocetkom ove godine, Racan je prekinuo istragu o sknavljenju spomenika zrtava ustasa, hrvatskih fasista iz Drugog svetskog rata. Njegova vlada nije se jos oglasila povodom podizanja spomenika u cast ustaskog komandanta Jure Francetica.

Racan je, takodje, odlucio da ignorise pozive vukovarskih ekstremista na drzavni udar. Nista nije preduzeto ni da bi se sprecile ceste pretnje Srbima koji zive u ovom kraju.

Levar je ubijen eksplozivnom napravom koja se nalazila u plinskom cilindru ispred njegove kuce u Gospicu. On je haskim istraziteljima ispricao detalje zlocina koji su pocinjeni protiv Srba, stanovnika ovog grada 1991.godine. Takodje je u hrvatskim medijima dao nekoliko intervjuua u kojima je optuzivao znacajne vojne i politicke figure, ukljucujuci neke iz Racanove vlade, da su organizovali ili zataskavali zlocine.

Bar 120 civila, mahom Srba, ubijeno je u Gospicu. Levar je tvrdio da su generali Tihomir Oreskovic i Mirko Norac, koji su bili komandanti odbrane grada u to vreme, odgovorni za ove zlocine.

Levar je takodje tvrdio da je Drazen Budisa, lider Hrvatske socijalno-liberalne stranke, glavni Racanov koalicioni partner, i Zdravko Tomac, sadasnji potpredsednik Racanove

Socijaldemokratske stranke znali o ovim ubistvima. Rodjaci ubijenih direktno su se obratili ovim politicarima za pomoc, rekao je Levar. Budisa i Tomac bili su u to vreme clanovi Tudjmanove vlade nacionalnog jedinstva.

Levar je bio komandant specijalne jedinice u toku rata u Hrvatskoj, zbog cega je onima koji su umesani bilo jos teze da odbace njegove navode.

Sam opseg krvoprolica u Gospicu onemogucio je zataskavanje. Vesti o ovom zlocinu uskoro su se prosirile i poklopile se sa zahtevom Hrvatske za medjunarodno priznavanje. Pritisak SAD i Nemacke primorao je Tudjmana da deluje. Norac je razresen sa mesta komandanta, a Oreskovic je bio uhapšen.

Medjutim, brzom intervencijom Tudjmanovog uticajnog ministra odbrane Gojka Suska Oreskovic je pusten na slobodu. Susak je tvrdio da bi akcija protiv Norca i Oreskovica izazvala pobunu u redovima hrvatske vojske. Kasnije su njih dvojica bili unapredjeni u generale.

Levareva smrt dolazi u veoma osetljivom trenutku za Hrvatsku. Vladino nastojanje da ostvari vecu saradnju sa Haskim sudom izazvalo je histericnu kampanju hrvatske ekstremne desnice i visih vojnih oficira koji smatraju da ovaj potez predstavlja "kriminalizaciju" hrvatskog "domovinskog rata".

Jedan od vodja ekstremne desnice, predsednik partije Nove hrvatske stranke prava, Mladen Schwartz je izjavio: "Moja stranka primila je vest o ubistvu Levara sa zadovoljstvom i olaksanjem. Pozdravljamo patriotske vojnike Gospica za ovaj hrabri cin".

Verovalo se da je CRF raspustena 1991.godine nakon sto je Hrvatska stekla nezavisnost. Ova grupa nacionalistickih ekstremista iz imigrantske zajednice bila je aktivna sezdesetih i sedamdesetih godina. Komunisticka vlast bivse Jugoslavije osudila je ovu grupu kao "teroristicku".

Pretnja smrću Mesicu navodi na pomisao da je ovo tek pocetak kampanje nasilja koju sprovodi ekstremna desnica. Neki analiticari se boje da bi se Hrvatska uskoro mogla naci u rascepu politicki motivisanog nasilja koje je postalo rutina u susednoj Jugoslaviji.

Racan je odgovorio najavljivanjem zajednicke borbe protiv politckog nasilja i zastrasivanja. Izgleda da vecina javnosti podrzava ovu odluku. Istrazivanje javnog mnjenja, zagrebackog dnevnog lista, "Vecernji list", pokazao je da 63 odsto Hrvata podrzava zaustavljanje ekstremnog nacionalizma. Gotovo 52 odsto veruje da bi Hrvati trebalo da budu gonjeni za ratne zlocine (29 odsto je protiv), dok 70,9 odsto podrzava saradnju sa Haskim sudom.

Drago Hedl je redovni dopisnik IWPR.

Location: [Balkans](#)
[Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/opasnost-od-hrvatskih-ekstremista>